

Els nacionalistes espanyols, 'a la que salta'

Una filtració provocativa

Un document publicat a la premsa de Barcelona ha reactualitzat un vell tema: el dret a dissenyar una estratègia que augmenti la consciència nacional. Des d'EL TEMPS aportem al debat l'opinió de tres joves intel·lectuals vinculats a IC, CiU i ERC: Pilar Rahola, J.M. Solé i Carles Bonet.

Sota el títol "L'estratègia de la recatalanització", va ser publicat a la premsa barcelonina de diumenge, 28 d'octubre, l'extracte d'un document del qual es deia que circulava en les altes esferes de Convergència Democràtica de Catalunya i d'Unió Democràtica de Catalunya. Entre els destacats es podien llegir fragments com "és necessari conscienciar el nostre poble de la necessitat de tenir més fills per garantir la nostra personalitat col·lectiva", "cal crear un codi de comunicació, crear una agència de notícies catalana, d'esperit nacionalista i de gran solvència" o "cal fomentar i consolidar les entitats i grups catalans en tots els àmbits, especialment en àrees suburbials".

No cal dir que les acusacions de dirigisme i control es van abocar immediatament contra Jordi Pujol i la coalició política que encapçala.

—*Senyora Rahola i senyors Solé Sabaté i Bonet, ¿què en pensen, de tot el rebombori que s'ha alçat?*

C.BONET. —Els camins de la filtració sempre són camins obscurs. No se sap per què ni a qui interessa aquesta filtració que va sortir a *El Periódico* de diumenge.

P.RAHOLA. —Tot i que *El Periódico*, la mateixa setmana, ja n'havia dit alguna cosa. Crec que sí que hi ha hagut una filtració col·lectiva. Primer *El Periódico* en diu alguna cosa, el diumenge surt a *El País* i a *El Periódico*..., aquest és el paisatge de la història.

—*Filtrat o no filtrat, el document en qüestió planteja la necessitat de recatalanitzar el país. ¿Quin valor pot tenir un document com aquest? ¿Cal plantejar-se la recatalanització?*

J.M. SOLÉ I SABATÉ. —Té un valor més que relatiu aquest document. Estic segur que en tots els partits polítics circulen documents d'aquesta mena. I hi ha

hagut algú que de forma gens innocent ha filtrat aquest document a uns diaris determinats per intentar elements de corrosió. No cal donar més importància al fet. El que sí que és important és perquè és un programa d'estratègia política d'un partit que està al poder i que és un partit nacionalista, que ell mateix veu la necessitat de replantejar-se la catalanit-

deuen circular en altes instàncies. Si això és així, i el mateix Miquel Roca ha dit que no era un document de partit sinó un esborrany de treball, a mi em semblaria una mica pervers convertir aquest text en llibre d'estil o en projecte de govern i, damunt d'això, discutir. Aquest text és profundament ingenu políticament i susceptible de mil polèmiques,

zació després de deu anys de govern nacionalista. Vol dir que moltes coses no han funcionat. No hi ha hagut prou resposta de la societat. Aquest és el que em sembla a mi el problema de fons.

P.RAHOLA. —Hi ha un perill en aquest debat, que el convertiria en un debat una mica pervers, i és confondre el text amb un programa de govern, tant institucional com de partit. No tinc tota la informació suficient però tampoc no tinc cap sensació per creure que aquest és un programa de govern. Senzillament és un text que m'imagino que ha circulat en altes instàncies, com tants altres

per tant he de creure que no pot ser de cap manera el catecisme d'un projecte de govern. És senzillament un text força mal construït damunt del qual suposo algú ha de treballar i bastir aquesta i altres possibles estratègies. Per tant, em nego a parlar de la recatalanització damunt d'un text que em sembla inferior, ingenu políticament i no vàlid com a reflexió ideològica.

Té elements amb els quals probablement coincidiria i elements amb els quals no coincidiria gens. La perversió és donar-hi tanta importància, llevat que surti el secretari de la presidència digui:

"el fem nostre". Si se'l fan seu des de la Institució, parlem-ne, discutim-ho i tindrem molta feina. Si no se'l fan seu, em sembla irrellevant, com a text, perquè no té gruix.

CARLES BONET. —Alguns fragments del text no me'ls puc prendre seriosament perquè si no m'he d'indignar. Per exemple, parla de la creació d'una agència de notícies catalana, quan no fa ni sis mesos van votar en contra. Parla de la qüestió d'un concert econòmic, quan fa un mes van votar en contra. Parla de la província única, ...també van votar en contra. Un munt de propostes que són les que més o menys han circulat..., documents com aquest corren per totes les entitats nacionalistes del país..., quan les llegeixo totes em sonen..., no hi ha cap diferència. Aleshores, si això realment és el text que un partit vol fer seu, no m'ho puc prendre seriosament, només puc dir que això potser és una felicitació de Nadal, però que realment la praxi diària d'aquest mateix partit desmenteix allò que diu que vol fer seu. ¡Hi ha tantes coses a què han dit que no!..., per exemple, modificar la Llei de Normalització Lingüística,...tampoc..., en el debat de política general van votar en contra. No m'ho prenc seriosament, perquè si no, m'hauria d'indignar. Senzillament.

—Recatalanitzar el país. ¿Com ho farien?

CARLES BONET. —Recatalanitzar el país seriosament voldria dir agafar el toro per les banyes i preguntar-se què passa que el 85 per cent dels impostos que paguen els catalans i els recapta directament l'estat. Vol dir que som un quinze per cent sobirans, com a màxim. Agafar el toro per les banyes és preguntar-se què ha passat amb la qüestió de les Caixes, una entitat feta a partir de l'estalvi català i que perd set bilions de pessetes i que ha passat una fusió sense dir-ne res el Parlament de Catalunya... Declaracions d'intencions i de principis n'hem vist i en veurem..., hi ha biblioteques plenes de llibres semblants, ben elaborats, on no apareixen coses com la de "garantir la substitució biològica".

PILAR RAHOLA. —De tota manera, Carles, intentem ser honestos perquè, clar, tots tenim moltes ganes de fer-ne la crítica. D'elements per a la crítica, no només n'hi ha molts sinó que a alguns ens permet practicar-la quotidianament. Però intentaria ser honesta pel que fa a aquest tema concret. Quan tots sabem que només es desperta qualsevol tema al voltant de la nacionalització del país

com és per exemple una polèmica irrellevant com la d'Els Segadors, s'aixeca una polseguera com la que s'aixeca, un atac profundament malintencionat i molt ben conduït, fa que em posi en guàrdia quan veig un text com aquest. Ho sento. Tinc la sensació, i si m'equivoco hauré de fer un *mea culpa* públic, que es publica intencionadament perquè d'aquí se'n generi polèmica. Per tant, en aquest sentit es publica un text dolent. Al marge de tota la llista de greuges que puguem fer, em costa molt de creure...

CARLES BONET. —És una provocació la publicació del text.

PILAR RAHOLA. —El que estic dient és que quan el president fa aquella famosa crida a la reflexió dels intel·lectuals perquè alguns ens queixem (en la mateixa línia que es queixava fa un moment en Carles Bonet) algú li porta aquest paper: "miri, president, he reflexionat".

Li porten aquest paper i, suposo, que d'altres. I casualment aquest, que jo diria que és menor, és el que es publica a la premsa. Que si el llegeixes, tenint en compte la ingenuïtat del text, se'n poden generar múltiples polèmiques. Per tant a mi se'm dispara l'alerta i penso a veure si no hi ha una mica de mala intenció. I tenint en compte cap a on es van dirigint les reaccions, l'alerta continua aixecada. Per això cal que siguem honestos i no posem el text en boca de la Institució. Una altra cosa és que si volem podem obrir el capítol de crítiques a la Institució, però no en base a aquest text. És un text ingenu. ¿És el portaveu de la Institució?... Vull sentir-ho. Si realment aquest text fos el *catecisme*, s'hauria publicat d'una altra manera i se n'hauria fet la pompa que calgués.

J.M. SOLÉ I SABATÉ. —Jo en aquest text hi veig un aspecte molt positiu. Molt si en el teló de fons hi ha la voluntat, jo no en diria de recatalanització perquè hi ha coses que no han estat mai catalanitzades, però sí de la plena normalitat nacional del país, enfront de tantes limitacions, davant d'un nacionalisme espanyol que és agressiu, terriblement voraç, que en tenim repetides mostres sempre, constants, i que té tots els instruments que utilitza un estat per a perpetuar aquest model i aquest nacionalisme espanyols.

Si com a reflexió final hi ha la voluntat d'aconseguir la plena normalització de Catalunya, i aquest text és una de les diverses propostes que té sobre la taula Convergència amb aquest marc de fons,

hi estic d'acord. Vol dir que ja veuen que amb els límits estatutaris i les possibilitats que tenim actualment, això no funciona. No funciona perquè una altra vegada les línies directrius que en el seu moment va imposar el general Franco i que el procés democràtic va seguir fins arribar a la Constitució veiem que ens han enganyat. Per això em sembla positiva aquesta reflexió. No només ho viu Convergència. Ho viu qualsevol partit que vol apropar els poders als ciutadans i això significa que cada partit polític tingui una estratègia pròpia, i com més apropiada als ciutadans, ... més poder polític per a Catalunya. Si els altres partits polítics d'obediència catalana també ho fan, encara que sigui sobre textos de molt poc gruix, com aquest, però en què el problema de fons sigui aquest, ho veig positiu.

PILAR RAHOLA. —Si de cas parlem-ne, del problema de fons.

J.M. SOLÉ I SABATÉ. —Agafar aquest text com a catecisme vol dir que molts de nosaltres no seguim la doctrina. Nosaltres som més ambiciosos que aquest text. Ara, sí que hi veig una cosa preocupant, les filtracions a la premsa i la utilització de la premsa com a motiu de denúncia sistemàtica per a unes determinades opcions polítiques. Em sap greu la utilització de periodistes i diaris que amb innocència, i alguns sense innocència, amb tota la murreria, utilitzen això per fer política. Això és una negació del concepte de la premsa lliure.

CARLES BONET. —Això de garantir la substitució biològica dóna peu a alguns comentaris, a aquella mena de simplificació, ¿d'això de biologia, qui en parlava? ¿En parlaven els hitlerians? Per tant, catalanisme igual a feixisme... Aquesta mena de pinçament sempre l'han fet, ¿no? Aquest document pot ser una provocació en aquest sentit. Pot donar peu a esquinçar les vestidures a molta gent.

J.M. SOLÉ I SABATÉ. —Perdoneu, però qui sempre ha fet un gran valor i atribut de la biologia espanyola i de les coses penjants dels espanyols han estat els mateixos espanyols. I d'això sí que és convenient de dir-ne autoritarisme i totalitarisme.

PILAR RAHOLA. —Estem força d'acord i potser l'hauríem de matar el tema. Siguem seriosos. Textos d'aquests, a Guerra li'n deuen haver arribat molts, probablement ara ja no els escriu ell, però ho ha fet durant molts anys. Ha ocupat la societat civil i ningú s'ha es-

quinçat les vestidures. En canvi hi ha algú que corria per allà i que ha escrit aquest paper, probablement amb bones intencions però amb profunda immaduresa política. La gent que governa és susceptible de moltes crítiques però no és ingènua, per tant dubto molt que aquest paper el facin seu com a material de treball. Com que no crec que el facin seu, em nego a utilitzar-lo, perquè els elements d'ingenuïtat s'acabaran girant en contra del nacionalisme. ¡Miri què diuen els nacionalistes! S'està creant una mica l'etiqueta que ser nacionalista és ser marginal i ser irreductista, o, en certa manera, radical. I aquesta mena d'elements ingenus i primers que hi ha aquí poden ajudar a reforçar l'etiqueta. Recatalanitzar el país no és això ben bé. Al-

mos es una amenaza potencial a la estabilidad del nuevo orden europeo". ¿Ho lliguen d'alguna manera amb tot el que estan dient?

CARLES BONET. —La por del PSOE a aquest resorgiment dels nacionalismes europeus, als nacionalismes oprimits, a la vegada que es preocupa de perpetuar el nacionalisme espanyol, és un fet real. El que sembla mentida és que aquí ningú no se n'ocupi. Fer teoria des dels Països Catalans sobre el nou ordre europeu i sobre el paper de Catalunya en aquest ordre nou, gairebé ningú no ho fa, en canvi, estic veient que els de Madrid ho estan fent. Fin i tot Miguel Herrero de Minón publica articles sobre aquest tema. La premsa espanyola està també molt preocupada pel tema, i a mi

guns punts són aquests però una reflexió correcta és una cosa molt més complexa. Hi ha molta feina per fer i se n'ha de parlar, però cal anar molt en compte amb documents d'aquesta mena. I si entrem en l'acord de la necessitat de publicar-los, ...tots n'hem tingut a les mans de documents d'aquesta mena..., ¡publiquem-los tots! Publiquem documents dels ajuntaments i d'altres partits majoritaris, que trobarem sorpreses.

—Veient cap a on vostès estan portant el debat permetin que els llegeixi un fragment de la ponència marc del XXXII Congrés del PSOE (Programa 2000): "el resurgir de los nacionalis-

em preocupa que aquí sembla que no n'estem preocupats. Sembla que nosaltres passem una mica de tota aquesta moguda europea, quan potser caldria enllaçar amb altres nacionalitats.

PILAR RAHOLA. —Encara caldria dir alguna cosa més de per què surt aquest text a la llum pública. Hi ha dos orígens que es contradiuen i que són de naturaleses totalment enfrontades. D'una banda hi ha la necessitat de textos com aquest, i d'altres que espero que deu haver-n'hi, ja que sembla que tots els d'aquesta taula n'hem vist escrits i fins i tot potser n'hem escrit.

En l'origen d'un text com aquest hi ha

un cert desconcert de saber cap a on va aquest país. ¿Quin és l'horitzó? ¿Com s'ha de treballar? ¿Què cal fer per a enfortir-lo nacionalment, per convertir-lo en allò que se'n diu una nació desacomplexada? Amb certa societat civil còmplice amb la catalanitat hi ha un cert desconcert per una acció de govern que no és prou nacionalitzadora. I com que hi ha desconcert i hi ha la necessitat d'aclarir els objectius, poden sorgir reflexions diverses. Diríem que aquest és un possible origen del text. El desconcert entre sectors còmplices perquè l'acció de govern que s'ha fet semblava que havia d'anar cap a una banda i no hi ha anat.

D'altra banda, no podem oblidar que el dibuix de la realitat actual comença a ser completament agressiu respecte al

taula jo veig aquests dos orígens: d'un costat uns sectors de la població descontents amb l'acció de govern que hi ha hagut i per tant amb la necessitat de reflexionar i d'aclarir-se i, de l'altre, una certa reorganització d'un pensament contrari que s'ha mostrat molt agressiu en certs mitjans de comunicació.

En aquest darrer sentit sí que m'amoïna la publicació d'aquest text i no d'altres que probablement també existeixen.

J.M.SOLÉ I SABATÉ. —Per primera vegada en molts anys el nacionalisme català comença a reflexionar. I això ho fan tots els partits polítics. Quan veiem que cada vegada hi ha més persones que arriben a la conclusió que el fet d'Espanya, conceptualment, és antitètic amb qualsevol projecte nacional que no coin-

de nacionalismes a Espanya només n'hi ha un, i és l'espanyol. Fixeu-vos si és fort el seu nacionalisme que és l'únic que té un exèrcit per defensar-lo. Alguna vegada hem de dir aquestes coses.

Només per posar un exemple. Aquest famós manifest del Programa 2000 del PSOE. Quan hi ha un dret fonamental de la democràcia com és el dret a l'autodeterminació, les respostes del PSOE a aquesta qüestió sí que són agressives i intolerants, sovint fregant l'estat d'amenaça militar. No ens confonguem. Només perquè una altra vegada el poble de Catalunya, el poble de València potser, els bascos, podien tornar a manifestar el que són. Cada vegada intervé el Tribunal Constitucional, o intervenen els elements més diversos... La voluntat de desacreditar el Parlament de Catalunya, les institucions catalanes, arriben dels llocs més diversos, des de partits d'esquerra fins a la dreta. En tot aquest conjunt es demostra que és el nacionalisme espanyol qui veu que està perdent el seu predominí enfront dels nacionalismes de l'estat espanyol, que no coincideixen amb la idea única que tenen ells d'Espanya.

PILAR RAHOLA. —No direm prou ni en prou llocs que hi va haver una utilització antidemocràtica de l'exèrcit i de la monarquia en el tema de l'autodeterminació. Com hi ha hagut una utilització antidemocràtica de la monarquia en el tema de la visita de Gorbaxov. Aquestes coses s'han de dir. Són nacionalisme agressiu.

J.-M.SOLÉ I SABATÉ. —A més, si nosaltres volem portar la discussió sobre el tema nacional a debat ideològic, és just per on l'hem de portar. ¿Tot poble no té dret a les seves pròpies institucions? ¿Doncs per què diuen nacionalisme agressiu? ¿Quin? ¿lluita armada? ¿Exèrcit? ¿Policia? ¿Si no tenim de res! El nacionalisme agressiu és el que sí que ho té.

Nosaltres hem de tendir absolutament cap a Europa perquè és l'únic lloc on no trobarem un nacionalisme virulent i agressiu en contra nostre. Inclús per malament que ens vagi dins l'Europa dels Pobles.

PILAR RAHOLA. —El problema català (per utilitzar l'expressió) es resoldrà abans a Estrasburg que a Madrid, podem estar-ne convençuts, igual que el problema lituà es resoldrà abans a Estrasburg que a Moscou. Em sembla obvi.

Josep Maria Pasqual

nacionalisme català. Ho és d'una manera profunda i ho és organitzadament. El nacionalisme espanyol a Catalunya s'ha desacomplexat. Profundament. I això vol dir que en aquest moment no hi ha manies en un mitjà periodístic majoritari de fer, per exemple, una editorial contrària que una pel·lícula es passi en català per TVE.

Quan en el debat ideològic hi ha un element mínimament de construcció nacional, se n'arma cada una que ja està bé. ¿Per què? Perquè el discurs del nacionalisme espanyol s'ha desacomplexat profundament. Per tant, en la publicació d'un text com aquest que tenim sobre la

cideixi amb l'única i unívoca visió d'Espanya. I com que totes les nacionalitats perifèriques i totes les cultures que no són l'espanyola són contràries, el nacionalisme espanyol cada vegada, no serà més regressiu, serà més agressiu, més intolerant i tendirà cap a l'autoritarisme. I farà el que sigui amb els mitjans de comunicació. I corromprà la gent. ¿Per què? Perquè cada vegada que la vida democràtica del ciutadà a cada lloc s'alinea amb la seva cultura i la seva nacionalitat, el nacionalisme espanyol no ho accepta.

El problema no està en el fet de la catalanitat. Moltes vegades ja ho hem dit,